ਤੁਲਾਰਾਮ

ਬਨਾਮ

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

(2018 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 663)

02 ਮਈ, 2018

[ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਧਾਰਾ 300 ਦਾ ਅਪਵਾਦ 4 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ 2 - 'ਆਰ. ਐੱਚ.' ਅਤੇ 'ਆਰ. ਯੂ.' ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ - ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਝਗੜਾ ਹਿੰਸਕ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 'ਰੂ' ਦੇ ਚਾਚੇ ਨੇ 'ਆਰ. ਐੱਚ.' ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਬੱਲਮ (ਬਰਛੇ) ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਅਤੇ 'ਆਰ. ਐੱਚ.' ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। - - 'ਆਰ' ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ 'Rh' ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਸੀ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਨਹੀਂ - ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਵਾਦ 4 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 300 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ - ਲੜਾਈ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ) ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਲਮ (ਬਰਛੇ) ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ 'ਆਰਐਚ' ਦੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। - - ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ 'ਆਰਐਚ' ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ 'ਆਰ. ਐਚ.' ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਸੀ। - ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 'ਆਰ. ਐਚ.' ਦੇ ਭਰਾ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਬਲਮ (ਬਰਛੇ) ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ - ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੈ-ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਵਾਦ 4 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਧਾਰਾ 300 ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਲੜਾਈ ਅਚਾਨਕ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 'Rh' ਨੂੰ ਸੱਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਲਮ (ਬਰਛੀ) ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ 'ਆਰ. ਐੱਚ.' (ਬੀ.ਐਲ) ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 'ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਕਤਲ ਲਈ ਸਜ਼ਾ' ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਭਾਗ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੰਮ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 304 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11, 12] [675-ਐਫ-ਐਚ; 676-ਏ-ਬੀ]

2. ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 'ਬੀਐਲ' ਦੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਬਲਮ' (ਬਰਛੇ) ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ 'ਬੀਐਲ' ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ 'ਬੀਐਲ' ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 'ਬੀਐਲ' ਦੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਬਰਛੇ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13] [676-ਸੀ-ਡੀ]

3. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਤਲ ਦੇ ਤੱਤ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ 'ਬੀਐਲ' ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ 'ਬੀਐਲ' ਦੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਬਰਛੇ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਣਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੱਟ ਸੀ ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 14, 15] [676-ਈ-ਜੀ]

ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2017) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 796 –ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2017) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 796 ਪੈਰਾ 10 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 663 ਆਫ਼ 2018।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 01.08.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੀਟ, 2004 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 935

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੀ ਪਵਾਨੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਨੀਤਾ ਮਹਿਤਾ, ਟੋਮੀ ਚਾਕੋ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਰਜੁਨ ਗਰਗ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ, ਜੇ. 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੁਲਾਰਾਮ ਨੂੰ 9 ਜੂਨ, 2002 ਨੂੰ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ, ਰਾਮਨਾਥ ਅਤੇ ਰਾਜੂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਮਨਾਥ ਦੀ ਆਟਾ ਚੱਕੀ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਝਗੜੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 7.30 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਰਾਮਨਾਥ ਆਪਣੀ ਆਟਾ ਚੱਕੀ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਾਜੂ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਿਰ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਝਗੜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਿਪਤਲਾਲ ਲੋਧੀ, ਰਾਜੂ ਦਾ ਦਾਦਾ ਜੋ ਲਾਠੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਰਾਮਨਾਥ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਸੰਤੂ ਅਤੇ ਰਾਮਨਾਥ ਦਾ ਭਰਾ ਭਦਰੀ ਲੋਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਝਗੜਾ ਝਗੜੇ ਤੱਕ ਵਧ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਜੂ ਦਾ ਚਾਚਾ ਤੁਲਾਰਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੋ ਇੱਕ ਬੱਲਮ (ਇਹ ਇੱਕ ਲੱਕੜੀ ਜਾਂ ਬਾਂਸ ਦੀ ਸੋਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਰਛੀ ਹੈ) ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ।

(ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ)। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਖਾਰਾਮ (ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਪਰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ) ਲਾਠੀ ਲੈ ਕੇ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਹਿੰਸਕ ਹੋ ਗਿਆ, ਤੁਲਾਰਾਮ ਨੇ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਬੈਲੇਮਨ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

4. ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਸਮੇਤ ਸਖਾਰਾਮ ਜਿਸ 'ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਸੰਤੂ।

5. ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਰਾਮਨਾਥ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 1), ਮਾਲਤੀਬਾਈ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ -3), ਮਹਾਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ -5), ਸ਼ਾਂਤਾ ਬਾਈ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ -7), ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਗੋਂਡ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ -8) ਜੋਗੀ ਲੋਧੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ -10) ਅਤੇ ਹੋਰੀ ਲਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ -11) ਸਮੇਤ ਕਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਗਵਾਹ ਨੇ ਝਗੜੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਲਾਰਾਮ ਨੇ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਬਾਲਮ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਡਾ. ਐਸ.ਐਨ. ਭਾਸਕਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 17) ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ.ਪੀ.32 ਹੈ। ਇਹ ਖੱਬੇ 5ਵੇਂ ਇੰਟਰਕੋਸਟਲ ਸਪੇਸ 'ਤੇ, ਖੱਬੇ ਨਿੱਪਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ 3" x 1/2" x 1/4" ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਘੁਸਪੈਠ ਵਾਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

6. ਇਹਨਾਂ ਵਿਆਪਕ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੁਲਾਰਾਮ ਨੂੰ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੁਲਾਰਾਮ ਦਾ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

8. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 299 ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਆਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਤਲ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਕਤਲ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੰਮ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇੰਨਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਜਾਂ "ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ" ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਪਵਾਦ 4 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਜੋ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਅਪਵਾਦ 4.-- ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜੇ 'ਤੇ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਏ ਜਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਵਿਆਖਿਆ - ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਧਿਰ ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

10. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

“ਅਪਵਾਦ 4 ਦੀ ਮਦਦ ਉਦੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੌਤ (ਏ) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਦੇ, (ਬੀ) ਅਚਾਨਕ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ, (ਸੀ) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਏ ਜਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤੇ, ਅਤੇ (ਡੀ) ਲੜਾਈ ਮਾਰੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ 4 ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਲੱਭਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪਵਾਦ 4 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 300 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ "ਲੜਾਈ" ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ..... ਲੜਾਈ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜਾ ਕੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਝਗੜਾ ਅਚਾਨਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ 4 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ"।

11. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਵਾਦ 4 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਲੜਾਈ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ (ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਤੁਲਾਰਾਮ ਨੂੰ ਰਾਮਨਾਥ ਨੂੰ ਸੱਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬਲਾਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤੁਲਾਰਾਮ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ।

[1](2017) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 796

12. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਕਤਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਭਾਗ । ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਿਸ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ304 ਦੇ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਪਰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

13. ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਤੁਲਾਰਾਮ ਨੇ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਅਬਲਮ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇ - ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਤੁਲਾਰਾਮ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ ਤੁਲਾਰਾਮ ਨੇ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੁਲਾਰਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛਾਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਬਰਛੇ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਨਾਲ - ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

14. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 300 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਤਲ ਦੇ ਤੱਤ ਗਾਇਬ ਹਨ। ਤੁਲਾਰਾਮ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਦਰੀ ਲੋਧੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਬਰਛੇ ਨਾਲ ਵਿੰਨ੍ਹਣਾ ਅਜਿਹੀ ਸੱਟ ਸੀ ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਗਿਆਨ ਤੁਲਾਰਾਮ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਤੁਲਾਰਾਮ ਦੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Megha Tak

Advocate Megha Tak